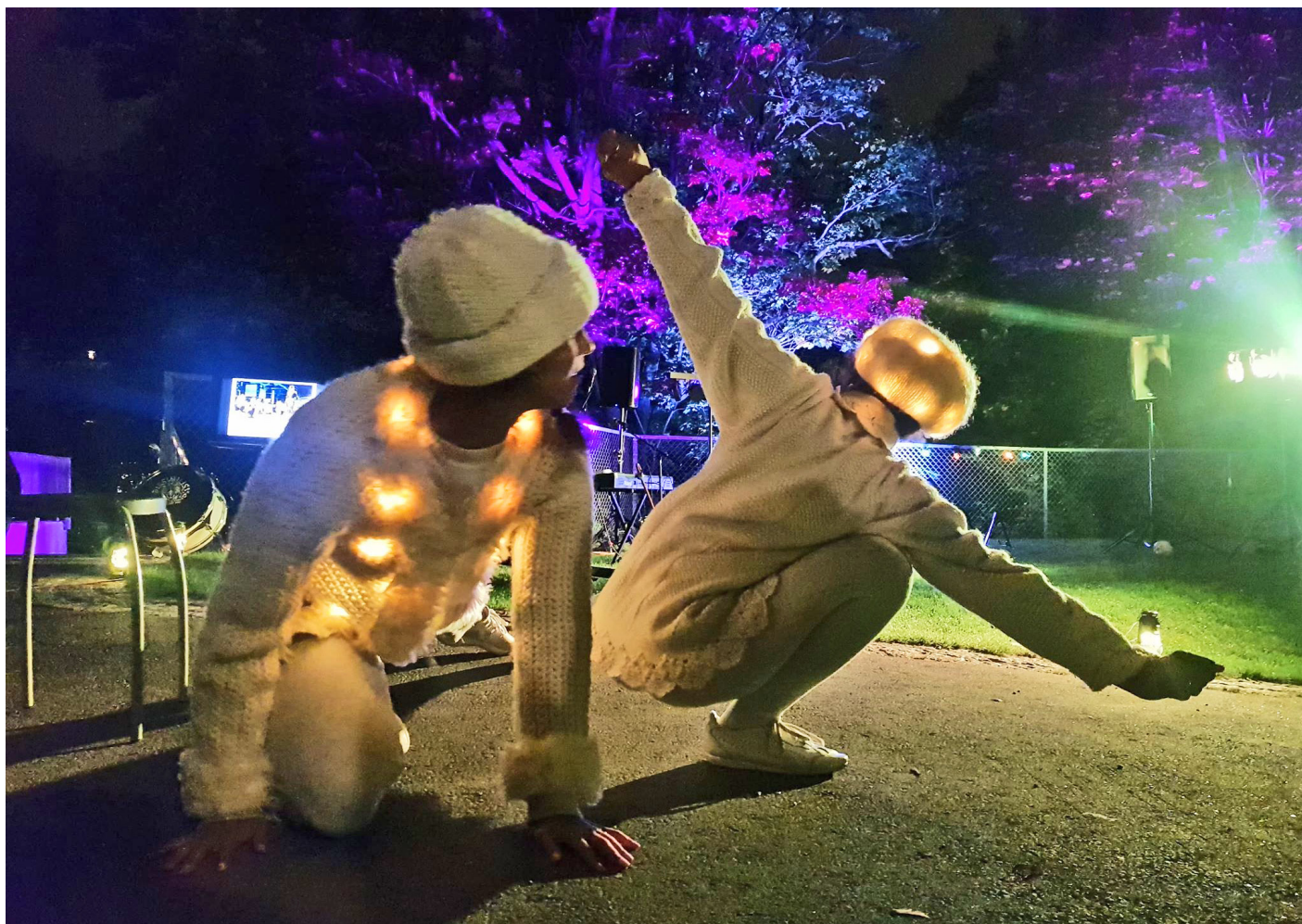

Tilrettelagt dans og fysisk teater

Denne artikkelen er utviklet for deg som vil jobbe kunstnerisk med tilrettelagt dans og fysisk teater. Dansepedagog og koreograf ved Dissimilis nasjonale kompetansesenter, Caroline Marie Sprott, gir deg her et innblikk i hvordan improvisasjon blir brukt som startpunkt for å utforske kropp og bevegelse, samt hvordan tilpassede danseøvelser og dramaleker skal gi eleven forståelse for egen kropp og mulighet for å utvikle sitt eget unike bevegelsesuttrykk.

Tekst: **CAROLINE MARIE SPROTT OG LINE AUSTRUD-HJELLE**

Vi skal se nærmere på timens oppbygging, vårt arbeid med kunstneriske prosesser og hvilke mål og intensjoner koreografen/pedagogen har for sine elever. Vi tilbyr enetimer og gruppetimer i tilrettelagt samtidsdans og fysisk teater. Timene blir tilpasset ut fra de ulike målgruppene vi jobber med. Tilbudet skal kunne passe for alle, og vi jobber med et åpent syn på hva bevegelse kan være. I utforsking tør vi å tenke alternative tanker og utforske kroppslig annerledeshet. På den måten ønsker vi å jobbe nyskapende med bevegelse, og å gi plass til mangfold i dansen.

GRUNNLEGGENDE FORSTÅELSESMÅTER

I SKJÆRINGSPUNKTET FYSISK TEATER OG SAMTIDSDANS

Jeg har min utdannelse i fysisk teater ved Academy for dance and theater, Amsterdam, og i samtidsdans ved Dansekunst høyskolen i Oslo. Måten jeg underviser tilrettelagt bevegelse er inspirert av skolens bevegelsesforskning og teorier. Time mine befinner seg derfor i møtet mellom samtidsdansen og fysisk teater. For noen elever er verbale uttrykksformer lett tilgjengelige, mens for de fleste elevene er det non-verbale og mer bevegelsesorienterte uttrykksformer som danner grunnlag for utforskningen. I gruppetimene har vi gjerne øvelser innenfor både fysisk teater og samtidsdans. Jeg skal prøve å sette ord på hvordan retningene er forskjellige fra hverandre, men også hvordan retningene implementerer hverandre.

Fysisk teater befinner seg i møtet mellom dans og teater, og har derfor mye til felles med samtidsdansen. Forskjellen er likevel at samtidsdansen oftest har et mindre teatralisk uttrykk med fokus på karakterutvikling. I fysisk teater kan øvelser gjerne stimulere eller trigge fantasien, noe som gjør at eleven/utøveren kan få lyst til å uttrykke emosjoner og formidle roller og narrativ gjennom bevegelse. Øvelser innenfor samtidsdansen tar gjerne for seg hvordan kroppen utforsker bevegelse i tid og rom i vid forstand. Eleven stimuleres til å arbeide kreativt med kropp og bevegelse å ta i bruk eget fysisk potensiale ([skolen for samtidsdans.no](http://skolen.for.samtidsdans.no))

Likheten er at begge retningene oftest tar utgangspunkt i improvisasjon som arbeidsmetode. Både samtidsdansen og fysisk teater tar utgangspunkt i de menneskene som utøver den, og stimulerer til at utøver skal kunne ta egne valg. Innenfor dette fagfeltet ønsker man å jobbe nytenkende med bevegelse. For mange elever med nedsatt funksjonsevne kommer dette naturlig, da kroppen gjerne har et annet utgangspunkt for å bevege seg. Jeg tenker derfor det er mye ved fagretningen som er relevant for elever med funksjonsnedsettelse. En scenekunstretning som per definisjon er så åpen for mangfold gir mulighet for at mennesker kan opparbeide seg en bevegelseskvalitet som gir dem innpass i den profesjonelle scenekunsten. Vi har et ønske og mål om at våre elever skal kunne ta del i kunst på et profesjonelt nivå.

UNLOAD OG UPLOAD – GI SLIPP PÅ OG TILFØRE

En annen inspirasjonskilde er Misiconi dansekompani (NL), hvor jeg var på praksisbesøk i 2019. De jobber med «inclusive dance», som vil si likestilt dans bestående av utøvere med og uten funksjonsnedsettelse. Her arbeider de med tanken «unload» og «upload», som beskrevet i boken av Joop Oonk (2017), kunstnerisk leder for Misiconi. Kort fortalt handler Unload om å gi slipp på fastsatte ideer, mens upload står for å se nytt og tilføre en ny visjon. Tanken er å ta steget vekk fra den tradisjonelle balletten og den tekniske dansen, og belyse nye innfallsvinkler og aspekter i dansen. Ved å stå åpent for noe nytt kan vi legge vekk det tradisjonelle og gi plass for det som er annerledes.

Denne tankegangen brukes også til inspirasjon i kunstnerisk arbeid og i undervisningen på Dissimilis. På den måten kan både elevene og instruktør være i øyeblikket og elevene kan skape eget materiale. Vi styrer mest mulig unna koreografi som har satt rammer for hvordan bevegelsene skal utføres.

«Proessen med å være i utforskende bevegelse oppleves som en kontrast til å bevege seg for å nå et allerede definert mål satt av andre...» (Engelsrud 2006:125) Når mål settes uavhengig av menneskene som skal utføre dansen, kan det oppstå et sprik mellom kropp og prestasjon. Det kan ligge krav til grunn som ikke alle kropp kan nå. Ved å jobbe utforskende og nyskapende opparbeider elevene et eget språk for å uttrykke det de ønsker. De får eierskap til egne bevegelser.

Idéen om dans og teater for alle kropp, er nettopp kjernen i det vi jobber med på kompetansesenteret, og kan oppsummeres med Gunn Engelsrud (2006:119):

«Ved å ta utgangspunkt i at alle kropp er gode som de er, kan også alle kropp ses ut fra de bevegelsene de gjør. En kan med andre ord være slik de er».

EN HELHETLIG BEVEGELSESFORSTÅELSE

Bevegelsesforståelse vil si å ha bred kunnskap om egen kropp, egne bevegelsesmuligheter og -uttrykk. Eleven vil få en bevisstgjøring av kroppens komplekse funksjoner. Hva som er mulig og umulig. Hva som er kroppens utfordringer og hva som er kroppens styrke. Gjennom å tilrettelegge for improvisasjonsoppgaver, ulike fysiske prinsipper og teknikker opparbeider eleven bevegelsesforståelse. I samtidsdansen utforskes bevegelse gjennom disse tre komposisjonselementene: Kropp, rom og tid.

INFO

CAROLINE MARIE SPOTT har sin utdanning fra Amsterdam School of Arts med bachelor i skuespill og fysisk teater (2017), og ved Skolen for Samtidsdans (2012) innen danse-kunst og koreografi. Hun har lang erfaring i kunstfeltet som utøver, koreograf og pedagog.

Siden endt utdanning har hun jobbet med fokus på tilrettelagt dans og teater, og utforsker likestilt scenekunst (inclusive performance art). Hun har blant annet deltatt på diverse kurs med de tilrettelagte kompaniene Misiconi (NL), Domino Teatergroup (NL), Back to back theater (AU), Dv8 theater (UK) og Parable Dance (UK).

Caroline har siden 2017 jobbet på Dissimilis som dansepedagog og koreograf, og fra mars 2022 har hun også fått stilling som prosjektleder i å starte et kompani med fokus på Inclusive art. Hun brenner for mangfoldig i kulturliv, og vil jobbe for at kompaniet kan bidra med synliggjøring, bevissthet og kompetanse innen inclusive art og tilrettelagt teater.

Kropp:

«Det handler om hele deg». Vi må hjelpe eleven/utøveren til å få trygghet og tilstedeværelse i egen kropp. Vi har alle fysiske ferdigheter relatert til eget uttrykk. Her kan eleven utfordres til å oppnå ting han/hun ikke var forberedt på. Instruktøren må også ta hensyn til

fysiske begrensninger. Ikke alle øvelsene passer for alle. Det essensielle er at variasjonen sørger for at alle kan bidra på en eller annen måte i den skapende prosessen.

Rom:

Det er viktig å ha forståelsen av at det er ulike type rom, og at det finnes flere rom i rom. Du har det faktiske rommet, som er det rommet vi befinner oss i feks. dramasalen eller dansesal. I det faktiske rom må vi ofte forholde oss til de andre i rommet. Da snakker vi om rommet til hverandre. Og til slutt det usynlige rommet. Det usynlige rommet er rommet som ikke finnes, og hvor fantasien tar plass. Læreren legger til rette for oppgaver der man kan utforske bevegelse i de forskjellige rommene. I arbeid med elever med en utviklingshemming er det lurt å forenkle og konkretisere rommet. Gjennom veiledning fra læreren vil det være tydelig for eleven hvilke rom man skal fokusere på.

Tid:

Bevissthet rundt uthalt og rask tid. Ta bevisste valg som lærer/regissør i hvordan man forholder seg til tid. Jeg har erfart at bevegelsesoppgaver i uthalt tid egner seg godt for de fleste elevene med en utviklingshemming eller kognitiv funksjonsnedsettelse. Man jobber gjerne roligere og fokusert med bevegelse, og har en annen konsentrasjon enn når man jobber med rask tid. Uthalt tid er et godt utgangspunkt spesielt i arbeid med nye elever. Når eleven har opparbeidet seg kompetanse med uthalt tid, kan de utfordres på rask tid. Ved rask tid er ofte bevegelsene mer spontane.

Image:

I fysisk teater er komposisjonselementet image (bilde) også viktig. Ved «Mime School, Academy for Theatre and Dance, uttrykkes dette sitatet på hjemmesiden:

«You will learn to tune your performance to achieve specific visual effects – and how they are likely to affect an audience».

Vi jobber med bevisstheten rundt hvordan bevegelse kan uttrykkes gjennom bilder, og hva slags effekt dette kan ha på et publikum. Å bevege seg er en måte å uttrykke forståelse og følelser på. Gjennom dramaøvelser/bevegelsesøvelser vil eleven få forståelse for hvordan kroppen kan uttrykke ulike emosjoner og karakterer. Eleven øker bevissthet rundt hvordan kroppen har et bredt register av følelser, mimikk og karakterer som kan brukes i teater/skuespill.

IMPROVISASJON SOM METODE

Improvisasjon er en viktig metode som brukes til å utforske bevegelsesprinsipp. Eleven stimuleres til å arbeide kreativt med kropp og bevegelse og ta i bruk eget fysisk potensiale. Improvisasjon utnytter kroppen sin store kompetanse for spontan og skapende bevegelse. Det er mange elementer som kan gi inspirasjon, og utforskes i improvisasjon. Blant annet rom, tid, vegger og gulv, objekter, musikk/stemme, kostyme, scenografi, lys, og de andre i rommet. Improvisasjonen kan være veldig fri eller satt under bestemte regler og rammer. Jeg har erfart at for de fleste elevene er det godt med visse rammer, slik at de kan jobbe mer fokusert med oppgaven. Vi bruker improvisasjonsoppgaver til kunstnerisk arbeid og til å utvikle forestillingsmaterialet. På den måten er elevene medskapende utøvere, og har eierskap til forestillingen.

DEN PRAKTISKE GJENNOMFØRINGEN

Her tar jeg for meg gruppeinndeling, instruktørens rolle, og ser på nyttige verktøy og kreative øvelser, i tillegg til en kort presentasjon av gangen i timen.

GRUPPETIMER OG INDIVIDUELLE TIMER

Tilbudet skal kunne passe for alle som ønsker å delta. Instruktørens rolle er å trekke frem den enkeltes talent og uttrykk ut i fra elevens forutsetninger for bevegelse. Det kan noen ganger være utfordrende for nye elever å finne sin plass i gruppeundervisning. Vi anbefaler derfor at elevene begynner med enetimer. Dette for at eleven skal få opparbeidet seg bevegelsesforståelse for egen kropp, slik at eleven kjenner på mestring og trygghet. Når eleven føler seg trygg er det også enklere å utforske bevegelse i gruppe og med an-

dre. Pedagogen vil da evaluere og finne ut hvilken gruppe som evt. passer eleven og gruppa best.

Instruktørrollen

Instruktøren må ha kunsthaglig kompetanse og kunne ta i bruk ulike metoder og kunstdidaktiske tilnærmingsmåter for å ta elevens prosesser videre og gjøre deres arbeid synlig. Det er derfor viktig å bruke kompetansen til å finne kreative løsninger og gi gode verktøy/øvelser slik at eleven ikke blir begrenset i utforskningen. Eleven skal ikke måtte etterstrebe en kulturell standard eller et ideal for bevegelse. Det som ofte blir sett på som en funksjonshemming i samfunnet, trenger ikke være en funksjonshemming på scenen, heller en berikelse i scenekunsten. Det samme gjelder mennesker med en utviklingshemning. Det å tenke «annerledes» eller ha en spontanitet vil gi andre impulser i utforskningen som kan tilføre scenekunsten en annen dimensjon.

Gi rom til elevens tanker og ideer, slik at de blir inkludert i prosessen. Innenfor både fysisk teater og samtidsdansen viskes ofte de tradisjonelle rollene ut (danser, koreograf, regissør, dramaturg, pro-

ducent etc), og det arbeides i stedet i ulike gruppesammensetninger der ansvaret fordeles. De medvirkende blir en del av en større helhet der den enkeltes skapende evner vektlegges både i prosess og resultat. Jobber man med tilrettelagt drama og dans kan vi ha samme grunntanke, men det er ofte her regissørens ansvar å legge komposisjon for det kreative arbeidet. Det er også regissøren som har det overordnede øyet for det som skjer på gulvet, og tilfører verktøy/virkemidler som er nødvendig.

Virkemidler kan være med på å løfte kvaliteten på forestillingen eller tilføye bevegelsene noe nytt. For mennesker med en utviklingshemming kan også virkemidler fungere som et hjelpemiddel for å utforske å finne sitt eget kunstneriske uttrykk. Virkemidler kan være med på å gi avgrensinger, men kan også åpne for muligheter innen improvisasjon og øvelser. Det handler om å finne riktig «virkemiddel» slik at mennesker med en utviklingshemming og andre funksjonsnedsettelse kan ta del i det profesjonelle teateret. Jeg vil nå presentere noen ulike virkemidler som vi erfarer nyttige i kreativt arbeid.

Virkemidler

Objekter

Å bruke objekter som utgangspunkt kan være en god inngang. Her kan man bruke alt fra masker, baller og rekvisitter til stoff og tau. Man kan velge å arbeide ut i fra tema eller man kan improvisere fritt med objektene, enten alene, i par eller som gruppe. Ofte kan det oppstå spennende konstellasjoner som man ønsker å videreutvikle eller gå i dybden av.

Musikk/stemme

Musikk kan være med på å forsterke bevegelsen og rytmen i kroppen. Instruktøren kan derfor bruke musikken bevisst, med tanke på hva slags bevegelseskvalitet man ønsker å oppnå. Er eleven ukonsentrert og har for mye energi kan det for eksempel være lurt å bruke roligere musikk for å samle fokus. Stemme kan ofte brukes for å forsterke bevegelser eller gi bevegelsene en annen dimensjon.

Kostyme

Man kan velge å bruke kostymer som har symbolsk mening eller som bygger ut visse kroppsdeler og dermed setter premisser for bevegelsene. Sistnevnte utforsker

vi mye både i ene- og gruppetimer. Vi ser kostymene gir assosiasjoner og impulser som kan lede til et spennende og særegent uttrykk.

Scenografi og lys

Å bruke scenografi og lys som utgangspunkt kan være effektivt. Her handler det om å gi elevene impulser, slik at de kan bruke det de har lært i øvelser til å skape sceniske bilder. Vi bruker ofte improvisasjonsoppgaver til å utforske scenografi og lys. Noen ganger kan regissør/koreograf også bruke scenografien til praktisk hjelp for utøveren. Scenografi og lys kan være med på å tydeliggjøre rommet slik at utøveren med nedsatt funksjonsevne lettere kan ta seg frem i rom. Smart bruk av lys og scenografi kan også gi utøveren fokus og konsentrasjon rundt det fysiske arbeidet på scenen. Scenografien er visuell og skaper en atmosfære/stemming hos publikum, samtidig som den kan være praktisk.

GRUPPETIMEN – GANGEN I TIMEN

Det er ofte en stor spennvidde i funksjonsevne, kroppsbevissthet og fysikk. I hver klasse skal det være rom for alt. Siden ingen kropp beveger seg likt er det dermed ikke noe som er riktig eller galt. Gode oppgaver kan løses på mange måter. Det er med andre ord viktig at klassens innhold er variert, slik at alle elevene mestrer noe i timen. Alle skal bli sett og hørt.

Gangen i timen:

- Oppvarming
- kreative oppgaver/improvisasjonsoppgaver
- dramaleker
- Refleksjon av timen
- tøying/avspenning

NOEN IMPROVISASJONS- OG KREATIVE OPPGAVER

Speiling

Variasjon 1:

Elevene står parvis mot hverandre. A utfører en bevegelse og B hermer i samme tempo. Gjør det sakte og nøyaktig. Bytt leder. Her kan man etterhvert leke med avstand til partner. Er man nærme eller langt fra hverandre.

Variasjon 2:

Etterhvert kan parene følge hverandre intuitivt, uten å etablere noen klar leder. Man kan bruke armer, ben, hode, fingre, føtter og hofter, bøye seg ned, lene seg bakover, gå osv.

Framgangsmåten for hvordan vi jobber med kunstneriske prosesser henger tett sammen med elevens personlige prosess og utvikling.

Speilingsøvelser er god koordinasjon- og samarbeidstrening. Her handler det om å ha fullt fokus på den andre, samtidig som man bruker sin egen kropp. Denne øvelsen kan være utfordrende for mange til å begynne med, spesielt ettersom enkeltindividet havner i et sentrert fokus. Noen kan muligens kunne oppleve øvelsen som invaderende, så det kan være lurt å gå forsiktig frem og bruke avstanden mellom personene som en slags barriere i starten.

OVER GULVET

Over gulvet er en fin måte å jobbe med fantasi og bevegelse på en å samme tid. Instruktør gir instruksjoner til hva man skal gjøre over gulvet. Her kan man jobbe enten med karakterarbeid eller utforsking av kroppens fysiske muligheter. Feks. «Beveg deg som om du går på brennende lava.» Eller «Utforsk kroppens muligheter innen sirkulære bevegelser.»

SPINDELVEV (INSPIRERT AV KROM-METODEN ROM FOR DANS)

Elevene får utdelt en teip, slik at de kan få teipe opp sitt eget rom. Noen elever trenger hjelp til å teipe opp rommet. Det blir seende ut som et spindellev. Deretter er oppgaven og danse/bevege seg i de ulike rommene, uten å røre teipen. Instruktøren kan være med å forklare underveis slik at man får utforsket de ulike rommene. Enten det er høyt oppe eller lavt nede. Oppgaven gir eleven romforståelse, og gir eleven et konkret bilde av at det finnes flere rom i rommet. For mange av elevene ser vi også at rommet trigger kreativiteten og fantasien.

DEN «MAGISKE» ESKEN

Variasjon 1:

Alle sitter i en sirkel. I midten av sirkelen er det en imaginær kasse med ting.

En og en henter en ting fra kassen og tar den opp på en måte som viser hva det er. Legger deretter tingen tilbake. Gjentas av de andre, hele tiden med nye gjenstander. Man kan også gjette hverandres ting.

Variasjon 2:

Alle skal åpne esken og vise en emosjon. Blir man for eksempel glad, trist, sur..

FJÆRDANS – BRUK AV OBJEKTER

Variasjon 1:

Putt fjæren i hånda (eller en annen kroppsdel for utfordring). Prøv å bevege deg på ulike måter uten å miste fjæren på gulvet. Det er lov å utfordre seg selv. Leke med de ulike mulighetene.

Variasjon 2:

Ta bort fjæren og dans som om du fortsatt har den på deg. Vi ser at elevene får en annen bevegelseskvalitet, som er mer fokusert mot egen kropp. Og at kvaliteten gjerne blir mykere.

Variasjon 3:

Denne oppgaven kan også gjøres med to stykker. Når den ene mister fjæren må den andre skynde seg å ta den før den faller på gulvet. Dette er en fin konsentrasjonsøvelse.

ISOLASJONS-ØVELSER

Man beveger en og en kroppsdel isolert og prøver å holde resten av kroppen i ro. Start for eksempel med føttene og gå oppover mot hodet. Rull, bøy, strekk og vri ved hvert ledd; ankler, knær, hofter, håndledd, albuer, skuldre og hode. Brystkaske og bekken kan beveges fra side til side eller rulles. Isolasjonsøvelser utvikler kroppsbevissthet, men fordrer samtidig konsentrasjon og sørger for at man kommer inn i «riktig» arbeidsmodus. Dette er en fin øvelse som gir eleven bevissthet om hva som er mulig og umulig. Kanskje får man en favoritt-kroppsdel å bevege seg fra? Vi har forskjellige øvelser innenfor isolasjon av kroppsdelene:

Variasjon 1.

«Spell on you»: Vi går sammen i par på to. Den ene (Person A) skal bli manipulert til bevegelse av den andre (Person B). Det er person B som bestemmer hvilke kroppsdelene som skal bevege seg. Kun en kroppsdel av gangen. Øvelsen kan vi-

dere utvikles med at man beveger på to kroppsdelar samtidig, og eventuelt med forflytning i rommet. Noen ganger legger vi på karakterarbeid i tillegg hvor den som manipulerer går inn i karakteren som f.eks. trollmann eller heks.

Variasjon 2.

Skulpturer. Elevene arbeider med å forme og manipulere hverandres kroppar. Denne øvelsen kan gjøres parvis eller i gruppe. En elev kan eksempelvis ligge på gulvet og være slapp i kroppen mens en annen beveger elevens armer og bein. Man kan også gjøre øvelsen ved at personen står oppreist mens den andre former en skulptur av henne. Man kan bruke hendene for å forme, da eleven skal være relativt passiv som en leirklump. Noen elever kan ha utfordringer ved å bli berørt, og da er stemmen et fint alternativ. Da må eleven selv forme kroppen ut fra det som blir sagt. Skulpturen kan skapes utifra et gitt tema eller forestille en konkret figur. Det er en fin inngang til karakterutvikling.

AVSLUTTENDE BETRAKTNINGER

I denne siste delen vil jeg dele noen refleksjoner rundt arbeidet knyttet til begrepene kunst og terapi, prosess og produkt, og si litt mer om mål og mening med drama- og dansetimen.

KUNST ELLER TERAPI?

Det å jobbe med kunst, i dette tilfellet dans og teater, kan ha helsemessige fordeler. Kunst og terapi er ikke gjensidig utelukkende disipliner, men i mine timer driver vi med kunstopplæring og fokuset ligger på elevenes kunstneriske utvikling. Det er viktig at elevene får lov til å uttrykke følelser, emosjoner, tanker og meninger. På den måten kan de skape god kunst, og formidle historier og kunsten sin til publikum.

I boka «Inclusive arts practice and research» (2015:23) reflekterer de om forskjellen mellom Inclusive art og kunstterapi. Jeg viser til sitatet av Mark Williams:

«If you present yourself as a therapist, that's what you'll always be. There are clearly beneficial and therapeutic aspects to our work, but that's not why we do it. It's always the art. One of the reasons we're able to attract such great collaborations is that we create an environment where

anything is possible. Our singers aren't stuck in genres. They're not over analytical – they're just doing it. There is something about the purity that seems to be the essence of creativity.» (Mark Williams, in Groves 2012)

PRODUKT, PROSESS OG LIKESTILT KUNST I RAMMEN AV LIVSKVALITET

Målet for undervisningen er å bidra til elevens kunstneriske utvikling. Dette gjøres gjennom og i kreative skapelsesprosesser der elevene utformer og presenterer et kunstnerisk produkt. Elevene skal utvikle trygghet i forhold til egen kropp og egne valg. Individet står i fokus, og med tilrettelegging kan alle føle mestring, glede, utfordring og bevege seg på hver sin måte. Framgangsmåten for hvordan vi jobber med kunstneriske prosesser henger med andre ord tett sammen med elevens personlige prosess og utvikling. Timene skal bidra til at eleven får økt selvtillit. Silje Ask, daglig leder ved Dissimilis Kompetansesenter, utførte i 2016 en masterstudie om «Deltakelse og livskvalitet». Basert på et menneskesyn der hver enkelt er unik og har krav på å bli respektert, finner Ask at opplevelser av sosial tilhørighet, verdighet og mestring gjennom deltakelse bidrar til økt livskvalitet.

Eleven skal lære å lytte og se andre

deltagere i rommet, slik at de kan jobbe kreativt i kunstneriske prosesser med flere samtidig. Sosial tilhørighet i gruppene blir derfor viktig, og åpner for at elevene får et fellesskap. Alle skal bli sett og inkludert i timen og i kunstneriske prosesser. Jeg har også tro på at økt livskvalitet vil ha en effekt på kvaliteten i det kunstneriske arbeidet. På den måten utfyller de hverandre, og er begge en viktig del av prosessen. I drama- og dansetimen er vi opptatt av at timen og kvaliteten på det som blir laget skal holde et høyt nivå, og at elevene skal stå i scenekunst på en verdig måte. Dette gir eleven følelse av at de blir respektert og at vi jobber seriøst mot et felles mål.

Livskvalitet handler om hvilken opplevelse enkeltmennesket har for eget liv. Noen elever har ambisjoner og drømmer om å jobbe med teater og dans. Dette legger pedagogene til rette for i undervisningen på Dissimilis. Et langsiktig mål må være at elever med talenter kan få innpass i den profesjonelle scenekunsten, og jobbe likestilt med andre profesjonelle utøvere. Dette er noe vi må tilstrebe. Mangfold i kunsten åpner for likestilling, gjensidig respekt, og tilhørighet. Det vil også gi kunsten en ny og spennende dimensjon.

Kilder og ressurser:

Takk til:

Edvardsen, Nanna Kathrine ved UiT

Ask, Silje Kristine 2016. Deltakelse og livskvalitet. En kvalitativ studie om betydningen av deltagelse i den frivillige organisasjonen Dissimilis for livskvalitet. VID vitenskapelige høyskole.

Engelsrud, Gunn. (2006) Hva er kropp? Universitetsforlaget

Oonk, Joop. (2017) Unload to Upload. Paperback

Fox, Alice and Macpherson, Hannah. (2015) Inclusive arts practice and Research, A critical manifesto

Artikler

<https://www.atd.ahk.nl/en/theatre-programmes/mime-school/>

<https://hfdk.no/mangfold-og-inkludering/>

<http://www.samtidsdans.no/studiet/arbeidsform/>

<https://www.romfordans.no/wp-content/uploads/2009/03/Artikkel-Dans-i-fremtidens-skole.pdf>

<https://www.romfordans.no/v2/wp-content/uploads/2018/01/Først-trodde-jeg-at-det-var-søppel...pdf>

<https://www.kulturradet.no/documents/10157/51010eae-ea93-41be-ad35-f4ed7b7803ce>